

*Шаповаленко Н. М.,**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри мовної підготовки**Одеського державного університету внутрішніх справ*

## ПОНЯТТЯ МОВИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

**Анотація.** Стаття розглядає проблему розуміння юридичних текстів через використання спеціалізованої мови. Автор аналізує термінологію, яка використовується у законах, статутах, судових рішеннях і договорах. Стаття класифікує терміни на спеціалізовану, іноземну та архаїчну термінологію, надаючи приклади кожної категорії.

Особлива увага приділяється спеціалізованій термінології, яка використовується для точного вираження юридичних понять. Автор вказує на те, що деякі терміни створені в межах правової системи для передачі специфічних значень, що є характерними для нормативно-правових актів. Зокрема, наводяться приклади таких термінів, як показання під присягою, делікт, письмовий судовий наказ та судовий процес.

Стаття закликає до вивчення явища мови права з різних наукових позицій, включаючи юридичні, філологічні, формальну логіку, інформатику, соціологію та інші галузі. Вона підкреслює важливість розуміння та вивчення мови права для покращення комунікації в правовому середовищі та розвитку наукових досліджень у галузі юридичної лінгвістики. Зазначається, що ця галузь має свій власний теоретичний та методичний апарат, спрямований на системне дослідження мовних явищ у юридичній сфері та розробку засобів ефективної правової комунікації.

Методологія дослідження включає синтез загальнонаукових підходів і принципів з галузевими методиками.

Стаття описує мову юридичної науки, враховуючи її різноманітні аспекти, такі як точність, формальність, специфічна термінологія та стилістичні особливості. Важливий аспект – вертикальний та горизонтальний аналіз мови права, що дозволяє розглядати її з позицій структури та функціонування у конкретних сферах.

Стаття розглядає взаємодію мови та права, зосереджуючись на впливі юридичної термінології на регулювання судової діяльності та спілкування між фахівцями в галузі права. Автори аналізують роль термінів та понять у розмежуванні об'єкта опису в юридичних текстах та підкреслюють важливість визначення термінів для забезпечення ясності та уніфікації юридичної мови. Досліджуються різні функції юридичної мови, такі як номінативна, пізнавальна, аксіологічна, культурноносна, естетична, відтворювальна та комунікативна, і їхню важливість у вираженні інтенцій та значень в юридичних текстах. Стаття наголошує, що мова права відрізняється від звичайної мови як мова спеціальних цілей, і розглядає використання різних стилів (офіційно-діловий, науковий, публіцистичний) юристами у своїй професійній діяльності.

Окрема увага приділяється різниці між поняттями «мова права» та «ділова мова», а також використанню спеціального юридичного жаргону. Стаття закликає до уникання надмірного використання юридичного жаргону в контекстах, де розуміння є важливим для всіх учасників, і визначає важливість точності та уникнення двозначностей у юридичній мові.

**Ключові слова:** правова комунікація, юридична мова, юридичний жаргон, нормативно-правові акти, юридична лінгвістика.

**Актуальність проблеми дослідження.** Розуміння юридичної мови, або мови права, є важливим етапом в аналізі юридичних документів як первинного джерела. Тому вивчення мови права подібно до вивчення нової мови, де на початковому етапі багато термінів можуть здатися незрозумілими. Однак важливо розуміти їхнє значення та використання для виконання основних юридичних функцій. Складність полягає у вивченні нових варіантів використання вже відомих слів і фраз.

Актуальність вивчення теми дослідження визначається кількома ключовими аспектами:

По-перше, комунікаційна ефективність в юриспруденції: мова в юридичній науці є засобом передачі інформації, розробки концепцій та вираження юридичних принципів. Вивчення її поняття дозволяє удосконалювати комунікативні навички юристів і підвищувати якість юридичного висловлення.

По-друге, точність і уніфікація термінології: важливо розуміти, як використовувати та визначати терміни в юридичній науці. Ретельне вивчення мови допомагає уникнути непорозуміння та забезпечує юридичні документи чіткістю та юридичною точністю.

По-третє, культурна та історична спадщина: мова юридичної науки відображає історичні та культурні аспекти суспільства. Вивчення цієї мови дозволяє розуміти еволюцію правових концепцій, юридичних інститутів та культурних впливів на правовий вимір.

Слід згадати про міждисциплінарний підхід: взаємодія юридичної науки з іншими галузями знань (лінгвістика, філософія, соціологія) потребує розуміння особливостей мовлення в юридичному контексті.

І також адаптація до сучасних технологій: у контексті розвитку інформаційних технологій важливо вивчати, як мова юридичної науки адаптується до сучасних засобів комунікації та автоматизованих систем обробки юридичної інформації.

Отже, вивчення поняття мови юридичної науки є ключовим для покращення професійної підготовки юристів, розвитку наукових досліджень у галузі юридичної лінгвістики та підтримання ефективного комунікативного середовища в правовій сфері.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** У наукових працях, що розглядають мову права, зазвичай акцентується на вузькому, але важливому аспекті, присвяченому аналізу мови закону. Роботи таких визначених юристів-теоретиків, як С. Алексєєв, Д. Гаврилов, І. Грязін, Ю. Оборотов, А. Петришин, А. Піголкін, П. Рабінович, В. Сирих, Ю. Тодік,

В. Ткаченко, М. Цвік, А. Черданцев та інші, в основному відзначаються лінгвістично-філологічним підходом до мовних аспектів, пов'язаних із юридичною герменевтикою.

Але слід відзначити, що явище мови права є значно складнішим, і його цілком доцільно досліджувати з філософсько-правового погляду. Це надасть можливість комплексно сформулювати онтологічні, аксіологічні та семіотичні засади мови права.

**Мета дослідження** – проаналізувати сутність поняття мови юридичної науки.

Об'єкт дослідження – мова юридичної науки.

Предмет дослідження – сутність поняття мови юридичної науки.

**Виклад основного матеріалу.** Юридичні тексти часто виявляються складні для розуміння через використання спеціалізованої мови. Термінологія, яка застосовується в законах, статутах, судових рішеннях і договорах для передачі правової доктрини, часто отримує назву «термінів мистецтва». Незважаючи на різноманіття походження і призначення цих термінів, вони, як правило, розділяються на три основні категорії: спеціалізована, іноземна та архаїчна термінологія.

Спеціалізована термінологія використовується для словникового опису юридичних понять і є характерною для юридичної професії. Деякі терміни створені в межах правової системи для передачі значень, що є типовими для нормативно-правових актів. Прикладами є показання під присягою, делікт, письмовий судовий наказ та судовий процес. Інші терміни у цій категорії виникли в юридичній професії, надаючи їм новий контекст, такі як подання, відшкодування збитків і пропозиції [1, с. 196].

Іноземна термінологія охоплює юридичні терміни, походження яких з іноземних мов. Серед найпоширеніших мов, з яких беруться терміни, є латинська, англійська та французька.

У юридичному письмі архаїчна мова застосовується для вираження конкретного напрямку в тексті, уникнення надмірного повторення. Це фрази, що стиснуті в окремі слова. Хоча ці терміни колись були загальнозживаними, вони вийшли з повсякденного вжитку.

На сьогоднішній день вивчення явища мови права є предметом дослідження різноманітних наук, включаючи юридичні (загальна теорія держави і права, філософія права, історія держави і права, логіка права, юридична герменевтика, юридична техніка), філологічні (теорія мовної комунікації, стилістика, термінознавство, лексикографія, семасіологія, історія мови, прикладна лінгвістика, культура мови, судова риторика), а також формальну логіку, інформатику, філософію, соціологію, історію, дипломатику, текстологію та інші галузі. Кожна з цих наукових галузей розглядає мову права з унікальних позицій, досліджуючи вербальне втілення правової думки з різних аспектів та площин [2, с. 87].

Варто відзначити, що наприкінці минулого століття виникає нова самостійна наукова галузь, яка розвиває міждисциплінарний підхід до вивчення складного феномену мови права. Ця галузь визначає власний науково-теоретичний та методичний апарат, спрямований на фундаментальне системне дослідження мовних явищ і процесів у юридичній сфері, а також розробляє засоби ефективної правової комунікації – це юридична лінгвістика.

Методологія дослідження правничої мови базується на синтезі загальнонаукових підходів і принципів з галузевими

методиками. Серед визначальних методів є когнітивний, синхронно-діахронічний, порівняльно-історичний, системно-структурний, функціонально-стилістичний.

Методичний апарат юридичної лінгвістики включає різноманітні традиційні та інноваційні методи і робочі прийоми, такі як аналіз і синтез, інтеграція і диференціація, текстологічний, етимологічний, історичний, порівняльно-історичний, системний, тезаурування, тлумачення, моделювання, стилістичний експеримент, компонентний, дистрибутивний, трансформаційний, статистичний, опозицій, зіставно-типологічний, культурно-історична інтерпретація, ретроспективний аналіз та реконструкція і так далі.

В сучасних умовах особливу актуальність отримують прикладні технології та методики комп'ютерної обробки масивів (баз) юридичних текстів, такі як автоматизована обробка нормативних текстів, пошук інформації за ключовими словами, укладання електронних словників, авторедактори, машинний переклад і т. д. [3, с. 21].

Мова юридичної науки – це специфічна термінологія, стиль та виразні засоби, які використовуються в юридичних текстах, щоб точно, чітко та однозначно висловлювати юридичні поняття, норми та відносини. Це особливий спосіб мовлення, який характеризується формальністю, точністю та виразністю.

Мова права включає два взаємопов'язаних компонента – мову і право. Обидва елементи надають їй свою специфіку, утворюючи унікальне явище – мову права. Поняття «мова» в контексті права має кілька значень. По-перше, це охоплює всі діалекти, якими користується народ як рідною мовою (розмовна мова). По-друге, це літературна мова – мова літературних творів, науки та освіти. По-третє, це державна мова для законодавства, управління, суду та офіційного діловодства.

Мову права можна розглядати з двох основних аспектів: вертикального та горизонтального. Вертикальний аналіз включає у себе дослідження ієрархії мовних одиниць, які утворюють мовну структуру. Проведення аналізу цих одиниць базується на філологічних дисциплінах, зокрема лінгвістиці [4].

Горизонтальний аспект вивчає функціонування мови права у конкретній сфері. Значення мови права не може бути класифіковане на тих самих засадах, що і національні мови. Вона існує як функціональний варіант природної мови, визначаючи свою сферу застосування та маючи індивідуальні лінгвістичні норми, такі як фразеологія, словниковий запас, термінологічна та смислова ієрархія.

Мова права має свої власні специфічні особливості з морфосинтаксичних, семантичних і прагматичних точок зору. Вона використовується у конкретних соціальних ролях, таких як подання позовних заяв у суді, у випадках кримінальних чи адміністративних справ, а також під час захисту у судовому процесі.

Важливо відзначити, що в сфері публічного права на регіональному та місцевому рівнях можуть використовуватися не лише національні, але й інші мови, які отримують статус офіційних (регіональних і місцевих) [5, с. 36].

Основні риси мови юридичної науки:

**1. Точність та чіткість:** юридична мова повинна бути максимально точною та чіткою. Кожне слово і вислів мають чітко визначений юридичний зміст.

**2. Формальність:** вона використовує формальні конструкції та структури. Велика увага приділяється офіційному та стереотипному висловлюванню.

**3. Специфічна термінологія:** юридична мова використовує спеціальні терміни, які можуть мати відмінний від загальнономовного вживання зміст. Це допомагає уникнути непорозумінь та дозволяє юристам точно виражати юридичні концепції.

**4. Вживання юридичних формул та фраз:** у юридичній мові вживаються специфічні формули та фрази, такі як «від імені», «враховуючи вищевказане», «на підставі чого», що робить текст юридичних документів структурованим та формалізованим.

**5. Специфічні стилістичні особливості:** юридична мова може використовувати специфічні стилістичні прийоми, наприклад, повторення для підкреслення важливості, або вживання архаїчних форм для надання високого ступеня формальності.

**6. Орієнтація на правила та норми:** мова юридичної науки орієнтована на вираження правових норм, правил та концепцій, що регулюють поведінку людей у суспільстві.

Також важливо відзначити, що юридична мова відрізняється високою точністю у використанні термінів для досягнення своєї головної мети – повноти охоплення. Точне значення термінів сприяє легшому юридичному спілкуванню. Щодо семантичного рівня, адвокати роблять спроби досягнути точності у висловлюванні, уважно вибираючи слова та фрази. Точність – це найголовніша чеснота мови права. Щоб забезпечити правильне функціонування закону, важливо дотримуватися принципу семантичної точності та послідовності мови. Коли вибрано термін, його слід повторювати для уникнення використання синонімів. Застосування синонімів не рекомендується в юридичних текстах, оскільки це може викликати непорозуміння щодо посилань на інші концепції. Нині юридичні визначення розглядаються переважно як допоміжні засоби для тлумачення, що сприяють зрозумінню шляхом зменшення невизначеності та сприяють досягненню послідовності. Таким чином, визначення, як стверджується, є одним із найскладніших елементів у формулюванні правових положень [6, с. 25].

Велика кількість визначень законодавчих юрисдикцій загального права може розглядатися як засіб умисного обмеження судової дискреції, у той час як цивільно-правові юрисдикції, зазвичай, заохочують суддів користуватися власним розсудом. Розмежування об'єкта опису включає опис відповідних лексичних одиниць та їх значень в межах спеціалізованої галузі. Робота з термінологією традиційно регулюється організацією понять і лексичних одиниць у спеціалізованій галузі, де кожен термін представляє собою одне поняття, а кожне поняття позначається одним терміном. Визначення конкретної галузі права і того, які терміни належать до цієї галузі, включає встановлення як термінологічних, так і поняттєвих меж.

Слід відзначити, що такі терміни належать до спеціалізованої мови або підмови. Вони охоплюють спеціальну предметну галузь, і їхнє найтипніше використання полягає у спілкуванні між експертами в цій галузі. Вивчення законодавчих текстів дозволяє виділити деякі особливості юридичної мови, які пояснюють її специфіку. Такий текст права, що представляє собою систему нормативних установок, має якості перформативності – це мовний акт законодавця, рівносильний дії, якою він вносить зміни в навколишній світ. Доводячи волю законодавця до відома юридичних і фізичних осіб, право через мову систематично впливає на свідомість людей, підштовхуючи їх до відповідного поведінкового відгуку. Мова, яка набуває статусу мови

права, розробляє спеціальні засоби вираження для виконання функції впливу на звичайних громадян і стає відокремленою системою, в якій діють власні «правила гри». У юридичній мові з'являється особлива нормативність, за якої «мовна форма діалектично взаємодіє з правовим змістом».

Мова та право тісно взаємодіють: закони виражаються мовою, зокрема, через юридичну специфіку, яка відрізняється конкретними ментальними категоріями та поняттями і може значно розрізнятися між різними правовими системами. Тому творча і рефлексивна сила мови має особливе значення для права. Практично немає правових концепцій поза межами мови. Закон виявляється у «вируку» (*verum dicere*) і пов'язаний із юрисдикцією. Тим не менше не варто йти так далеко, щоб зробити висновок про відсутність закону поза мовою. Існування звичаєвого права суперечить такому твердженню. Звичаєве право часто виражається словами, але це виявляється в конкретних ситуаціях [7, с. 86].

Мова юридичної науки важлива для точного вираження інтенції та значень в правових текстах, щоб уникнути двозначностей та непорозумінь, які можуть виникнути у випадку нечіткості чи неоднозначності.

Мова в галузі юриспруденції повинна відповідати високим стандартам, бути точною, виразною, переконливою та уникати можливості двозначного трактування. У юридичній мові реалізуються різноманітні функції, включаючи номінативну (вказування фахових термінів), пізнавальну (інструмент для фахового розуміння), аксіологічну (надання етичної та фахової оцінки), культурноносну (збереження та передача фахових знань та культури спілкування), естетичну (мовно-стилістична довершеність текстів), відтворювальну (вираження волі законодавця), та комунікативну (доведення волі законодавця до учасників суспільних відносин).

Важливо розрізнити поняття «мова права» та «ділова мова». Перше вживається виключно в юридичному контексті, тоді як друге, «ділова мова», ширше та охоплює різні сфери офіційних відносин, такі як документація, економічна термінологія, торговельна кореспонденція тощо.

Юристи, виконуючи свої обов'язки, використовують офіційно-діловий стиль (формулювання законів, складання документів, офіційна листування), а також залучають науковий стиль (публікації, виступи на конференціях, викладацька діяльність) та публіцистичний стиль (виступи в суді, публічні виступи).

Мова права відрізняється від звичайної мови як мова спеціальних цілей (LSP), характеризуючись «звичайними словами з незвичайними значеннями». Важливо відзначити, що кожна професія розвиває свій унікальний жаргон, що включає технічні терміни та вирази, що розуміють лише групи фахівців та незнайомі або нерозумні для широкого загалу. В кожній галузі існує свій власний жаргон, сприяючи зрозумінню між членами групи під час взаємодії. Проте важливо уникати використання жаргону бездумно чи надмірно, особливо в контекстах, де інші особи мають право на розуміння, таких як сфера медицини, права чи державної служби. Використання юридичного жаргону сприяє утворенню внутрішніх зв'язків та спільності в діях професійної групи, але важливо враховувати, що частину цього жаргону використовують усі підгрупи юристів, в той час як інші лексичні одиниці можуть бути характерними лише для конкретних категорій чи судів [9, с. 64].



Для розуміння специфіки та особливостей мови права необхідно провести аналіз її структурних елементів, включаючи внутрішні та зовнішні компоненти. Зовнішні компоненти мови права включають мову та право, які взаємодіють та надають їй унікальність. Мова є набором моделей поведінки, які передаються від покоління до покоління та є загальними для різних соціальних груп. Вона фіксує символи, норми, звичаї та життєвий досвід, створюючи стійкий зв'язок між поколіннями та формуючи мову для кожної суспільної групи під впливом соціокультурного середовища.

В галузі юридичної лінгвістики при вивченні мови права регулярно використовуються історичний та соціологічний підходи. Основними аспектами аналізу є зміни, які відбулися в юридичній мові протягом певного періоду, походження юридичної лексики з різних країн і епох, а також застосування юридичної мови в різних субкультурах, таких як науковці, судді та адвокати. Також важливими аспектами є розповсюдженість юридичної термінології серед населення та тенденція асиміляції мов права в сучасному світі.

Особливістю розвитку мов права є їхня взаємна асиміляція, що активно сприяється зростанню міжнародного спілкування, зовнішньої торгівлі та обміну культурними цінностями. Ця тенденція чітко виражена в мові законодавства, де іноземні терміни і вирази все частіше використовуються.

Чим пізніше формується мова законодавства в країні, тим більше вона містить елементів інтернаціоналізму. Навпаки, ранні форми правових систем мають менше мовних запозичень із законодавства інших країн, а їхня термінологія використовується іншими системами права [4].

Право відіграє важливу роль у розвитку мови, враховуючи питання, пов'язані із теорією офіційної державної мови, мовними правами національних меншин, національно-державним будівництвом та інші аспекти. У контексті інформаційної епохи зростає значення графічних методів оформлення текстів нормативних актів для підвищення їхньої інформативності та автоматизованої обробки правової інформації.

Важливо враховувати, що мова права виступає не лише як засіб передачі інформації, але і як механізм пізнання та відображення розумових процесів у суспільстві. У сучасних умовах розвитку інформаційних технологій, мова права має бути орієнтована на комп'ютерні технології, зберігаючи в той же час свою глибину та пізнавальну функцію [10, с. 124].

Закон може виявитися ефективним лише при умові, що його дотримання ґрунтується на внутрішньому стимулі. Відсутність сприятливого мовного оточення унеможливує формування правосвідомості позитивного права. Саме тут «мова і право» стають ключовими для сучасних правових систем та для життєздатності правових культур. Сутність мови залишається визначальним фактором у юридичній організації нашого суспільства.

Розглядаючи особливості мови права (її предмет, завдання та роль), можна визнати її однією з форм вираження вищезгаданої фахової мови. Мова права служить засобом концептуалізації та розуміння як повсякденних, так і спеціальних станів речей та об'єктів, а також виступає засобом їхнього висвітлення в науковому контексті.

**Висновки.** Загалом, можна констатувати, що мова права представляє собою унікальне явище, де взаємодія мови і права формує соціально та історично обумовлену систему засобів

і правил висловлення концепцій і категорій. Ці засоби розроблені та використовуються для регулювання взаємовідносин суб'єктів у правовому житті суспільства. Отже, мова права визнається системою, де мова виступає інструментом реалізації правової та інших пов'язаних сфер життєдіяльності суспільства. Мова права, як важлива форма вираження та пізнання реальності, завжди формує конкретний погляд на усе, що вона відображає, і таким чином відтінює правову систему суспільства, в межах якої вона функціонує. Без мови всі основні чинники, що розглядаються в юридичній літературі, залишатимуться віддаленими від реальності.

#### Література:

1. Лазарев В. В. Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації. *Нове українське право*, (3). 2021. С. 194–197.
2. Мова української юриспруденції: навч. посіб. В. М. Пивоваров, О. М. Єрахторіна, О. А. Лисенко та ін. Харків: Право, 2020. 330 с.
3. Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика). *Вісник Національної академії правових наук України*, (1). 2017. С. 17–29.
4. Ляшук А. В. Обумовленість мови права соціокультурними процесами. 2019. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/39776/1/%D0%9E%D0%91%D0%A3%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%9B%D0%95%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%90.pdf>. (дата звернення: 25.01.2024).
5. Лебеденко С. О. Робота з текстом мови права на практичних заняттях з української правничої термінології. *Молодий вчений*. Полтава, 2022. с. 35–39.
6. Карпенко Р. В. Мова права як підсистема літературної мови. *Умань НУС*. 2022, С. 24–27.
7. Ляшук А. В. Стилiстичні різновиди мови права. *Юридична техніка у правотворчості та правозастосуванні*: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. 2021. С. 85–90.
8. Калініченко Л. В. *Українська мова правничого спрямування, її предмет і змістове наповнення*. Doctoral dissertation, Київ: Національний центр «Мала академія наук України». 2020. С. 318–320.
9. Ляшук А. В. Мова як засіб вираження права: теоретичні засади. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*, (10), 2020. С. 62–69.
10. Семенов А. О. Характеристики юридичних термінів. *Актуальні питання розвитку комунікації в професійній діяльності правоохоронних органів*, С. 122–125.

#### Shapovalenko N. The Concept of Legal Science Language

**Summary.** The article addresses the challenge of understanding legal texts through the use of specialized language. The authors analyze the terminology employed in laws, statutes, judicial decisions, and contracts. The article classifies terms into specialized, foreign, and archaic terminology, providing examples for each category.

Special attention is given to specialized terminology used for precise expression of legal concepts. The authors note that some terms are crafted within the legal system to convey specific meanings characteristic of normative legal acts. Examples of such terms include testimony under oath, tort, written court order, and judicial process.

The article advocates for studying the phenomenon of legal language from various scientific perspectives, including legal, philological, formal logic, informatics, sociology, and other fields. It underscores the importance of understanding

and studying legal language to enhance communication in the legal environment and advance scientific research in the field of legal linguistics. The field is highlighted for having its own theoretical and methodological apparatus aimed at systematically studying language phenomena in the legal sphere and developing tools for effective legal communication.

The research methodology includes the synthesis of interdisciplinary approaches and principles with specialized techniques. The article describes the language of legal science, considering its various aspects such as precision, formality, specific terminology, and stylistic features. An important aspect is the vertical and horizontal analysis of legal language, allowing examination from the perspectives of structure and functioning in specific domains.

The article explores the interaction between language and law, focusing on the influence of legal terminology on regulating judicial activities and communication among legal professionals. The role of terms and concepts in delineating the object of description in legal texts is analyzed, emphasizing

the importance of term definition for clarity and standardization of legal language. Various functions of legal language, such as nominative, cognitive, axiological, cultural-preserving, aesthetic, reproductive, and communicative, are investigated, highlighting their significance in expressing intentions and meanings in legal texts. The article emphasizes that legal language differs from ordinary language as a language for special purposes and examines the use of different styles (official-business, scientific, journalistic) by lawyers in their professional activities.

Special attention is given to the distinction between the concepts of “language of law” and “business language”, as well as the use of specialized legal jargon. The article calls for avoiding excessive use of legal jargon in contexts where understanding is crucial for all participants and emphasizes the importance of precision and avoidance of ambiguities in legal language.

**Key words:** legal communication, legal language, legal jargon, normative legal acts, legal linguistics.